

СІЛЬСЬКИМ НОВОБУДОВАМ

Першу продукцію сільським новобудовам Полісся дав Заручинський завод стінових матеріалів у Волинській області. Його потужність — 14 мільйонів штук силікатних цеглин за рік.

Міцну матеріально-технічну базу створюють й інші міжколгоспні будівельні організації республіки. На об'єкти Київської області пішла продукція Жулянського заводу збірного залізобетону. Потужне підприємство такого типу, яке вироблятиме 50 тисяч кубометрів залізобетонних конструкцій за рік, споруджується на Полтавщині. В цьому році намічається здати в експлуатацію нові заводи будівельних матеріалів також у Херсонській, Волинській та інших областях.

МОЛОДИЙ КОММУНІЗМ

ОРГАН КІРОВОГРАДСЬКОГО ОБКОМУ ЛКСМУ

Рік видання XII
№ 7 (1331).

СУБОТА, 16 січня 1971 року

Ціна 2 коп.

ЗОЛОТИМИ РУКАМИ МАЙСТРІВ

«Бригадир і майстер — відповідальний господарський керівник, організатор і вихователь робітників». Це тема обласного зльоту передових бригадирів і майстрів промислових підприємств, будов, транспорту і зв'язку, який проходить сьогодні в приміщенні Кіровоградської філармонії. З цієї нагоди наша газета

друкує кілька матеріалів. Розгорніть номер. На 2-й сторінці прочитаєте про достойні діла молодих: олександрійських шахтарів, ремонтників ремзаводу «Укрсільгосптехніка», кіровоградських будівельників.

А на першій сторінці представлені молоді червонозоріаці і бригадир шахтарів з Олександрії.

Минулого року бригада В. І. Богуна шахти № 2-3 на Олександрійщині встановила два всесоюзні рекорди. А однією з найкращих в бригаді була молодіжна ланка Володимира Орловського. Зараз Орловський уже бригадир.

На фото: В. І. ОРЛОВСЬКИЙ.

Фото Ю. ЛІВАШНИКОВА.

Завод автоматичних ліній

Будівництво філіалу Мінського заводу автоматичних ліній почалося у Барановичах. Головний корпус, площа якого становитиме 90 тисяч квадратних метрів, одержить новітнє технологічне устаткування, 35 автоматичних ліній і 100 агрегатних верстатів з програмним і дистанційним управлінням — така річна програма передбачається для підприємства.

П'ятирічка шефства

Два впорядкованих польових табори допомогли обладнати в колгоспі «Москва» робітники азербайджанського нафтопромислового управління імені 26 Бакинських комісарів. Це — один з пунктів прийнятого з ініціативи комуністів підприємства п'ятирічного плану шефства над колгоспами і радгоспами району. В ньому передбачено подання допомоги господарствам у спорудженні субартезіанських свердловин, проведенні ремонту техніки. У себе на підприємстві нафтовики навчатимуть сільську молодь спеціальностей слюсарів, токарів, фрезерувальників.

РЕКОРД ЮВІЛЕЙНОГО РОКУ

Такі рекорди реєструють не часто. А сьогодні на заводі «Червона зірка» кожен назве точну адресу ще небувалого досягнення. Це бригада комуністичної праці формувальників ливарного цеху ковкого чавуну, очолювана Віталієм Гетьманцем. Передовий колектив у ювілейному році виконав 7,4 річних норми, проявивши справжнє комуністичне ставлення до праці.

Члени бригади Віталія Гетьманця не лише добрі трудівники а й ощадливі господарі цеху. За минулий рік вони зекономили 180 тонн рідкого чавуну, випустили продукції на 40 тисяч карбованців більше до запланованої.

В переддень Ленінського ювілею формувальники завершили свою п'ятирічку і, як переможці соціалістичного змагання, вибороли право називатись бригадою Ленінської трудової вахти. З цим гордим званням сьогодні вони готуються до зустрічі XXIV з'їзду КПРС та XXIV з'їзду Компартії України. В трудовий рапорт на честь з'їздів бригада Віталія Гетьманця зобов'язалась вписати нові досягнення: виконати виробничі завдання за 9 місяців, план першого кварталу — до 15 березня, зекономити до 80 тонн рідкого металу, 15 молодих робітників навчити передових прийомів праці, зекономити допоміжних матеріалів на 500 карбованців. Ритм праці в бригаді з перших днів нової п'ятирічки — це знову перекриття всіх графіків, знову надпланові форми щозміни.

На фото: члени бригади формувальників, яку очолює Віталій Гетьманець (зліва направо) — Віктор Лисенко, Анатолій Василенко, Павло Цуванов, Віталій Гетьманець, Георгій Злоказов, Дмитро Гайдаєнко, Мансур Асатулін, Павло Ворона.

Фото В. КОВПАКА.

ФІСТАШКОВОГО КОЛЬОРУ

Відділ технічного контролю кіровоградського заводу «Червона зірка» відправив майже сто нових сіва-лок на адресу численних відділень Центральної машинобудівельної станції. На Україні та в Сибіру, на Сахаліні та Уралі, в різних погодних умовах та при різному зберіганні буде випробовуватись нове покриття на сільськогосподарських машинах. Сівалки пофарбовані емаллями нових марок фісташкового кольору. Ці фарби надають машинам більш естетичний вигляд.

Передбачається, що нове покриття буде якіснішим, надійнішим в експлуатації.

М. БІДЕНКО.

м. Кіровоград.

ТРУД І ПІСНЯ — ПОРУЧ

Вона білява, з голубими, як березень, очима, але не... Снігурочка з зимової казки, а реальна дівчина, учениця третього курсу Златопільського зоотехнікуму комсомолка Тамара Бойчук.

На навчання приїхала з села Березневого Старокостянтинівського району, що на Хмельниччині. Приїхала, щоб стати спеціалістом, зоотехніком, а закінчивши навчання повернутися до рідного колгоспу, де трудяться її батьки, брати і сестри. Вона давно, ще з дитячих літ виношувала мрію, і нині ця мрія перетворюється в життя з кожною п'ятирічкою, чотвірною, які вона одержує на практичних заняттях, з виконанням кожного комсомольського доручення.

Обов'язки члена ВЛКСМ, громадянина Країни Рад — почесні і відповідальні. Тамара Бойчук це добре знає, бо ще в минулому ювілейному році була комсомольським ватажком училища, вимагала від інших пунк-

туальності, вміння допомогти товаришеві, коли він спіткнувся, коли так потрібне плече друга. І сьогодні Тамара сумлінно виконує комсомольські доручення, бере активну участь в громадському житті училища. Вона виступає з концертами в дівочому ансамблі «Вісь». Коли був Тиждень української, радянської літератури на Кіровоградщині, Тамара Бойчук виступала з подружками перед письменниками. Тоді ансамбль «Вісь» полонив усіх виконанням чарівних українських народних пісень.

Нині дівчата готуються до обласного огляду художньої самодіяльності. Після уроків на заняття поспішає і Тамара.

Навчання, праця і пісня живуть поруч. Так веселіше, легше йти до поставленої мети.

... Пролетить рік. А там — захист диплома. Вона не сумнівається, що захистить його успішно. І коли приїде до колгоспу, щоб підняти тваринництво, боротись за високі показники люди похилого віку, можливо навіть статечні дідуся їй скажуть:

— Добро пожалувати, Тамаро Степанівно...

Що ж, Тамаро, успіхів тобі, хорошого юного неспокою і пісні — дзвінкої, веселої, через роки, життя!

В. ШУЛЬГА.

На малюнку: Тамара Бойчук.

Малюнок автора.

м. Новомиргород.

ЗОЛОТИМИ РУКАМИ МАЙСТРІВ

Вугільники Олександрійщини вирішили виконати план першого кварталу до 29 березня і видати понад план 30 тисяч тонн вугілля, виробити 15 тисяч тонн брикету, 500 тонн аугелужних реагентів і багато інших виробів. Від реалізації цієї продукції буде одержано 163 тисячі карбованців надпланового прибутку. Чималий вклад у загальний добуток внесуть молоді виробничники, а авангард яких стоїть близько 800 комсомольців, що працюють на будовах та підприємствах комбінату «Олександрія-вугілля».

Наша сьогоднішня розповідь про молодь шахти № 2-3 — однієї з найбільших на Олександрійщині.

користано напівпровідники. А це дало можливість ще більше зменшити габарити пристрою, довести його вартість з 50 до декількох карбованців. За півроку на шахті було використано близько 40 таких пристроїв. Ніби й невеликий економічний ефект від їх впровадження, та це дало змогу повністю автоматизувати викачування води, а професія камеронника відійшла в історію.

Помічник головного механіка шахти по автоматизації В. І. Борушек роботу автоматиків охарактеризував так:

— Хлопці не просто працюють. Працюють творчо, з насолодою. Всі вчать в технікумах, інститутах, всі радіодіагностів. На рахунок кожного за рік по 2-3 раціоналізації. Крім того, хлопці ведуть велику роботу по впровадженню нової техніки, використанню на підприємстві новин науки.

АВТОРИ «ІКСЬОНКА»

У графі одного з пунктів соціалістичного зобов'язання, взятого вугільниками шахти в минулому році, значилось: довести механізацію очисних робіт до 92 процентів. В другій графі — виконано на 100 процентів. Підвищено також на 3 проценти проти плану механізацію підготовчих робіт. Та за цими трьома показниками — надпланові тони вугілля, зниження собівартості продукції. Це досягнуто завдяки праці комсомольсько-молодіжної бригади апаратників.

Маленьке непоказне приміщення апаратної. Та для апаратників це другий дім. Скільки тут виплекано творчих думок, втілено їх в життя.

Зараз вже не пам'ятають, хто був автором ідеї про автоматизацію відкачування води з шахти. В пристрої для відкачування води часто виходило з ладу дефіцитне реле РП-5. Вирішили його замінити другим, менш дефіцитним та дешевшим — ІКС-2, яке раніше застосовувалося для контролю рівня вугілля в бункерах. Довелося скласти нову схему, змінити конструкцію пристрою. Коли закінчили роботу, залишилися задоволені: вага пристрою зменшилася в шість разів, вартість — в десять. Та найголовніше те, що такі пристрої можна виготовляти в умовах майстерні шахти. Вони стали надійними в роботі.

Та на цьому пошук не скінчився. Зараз автоматники на четвертій ділянці шахти замінили той пристрій новим, який назвали «ІКСьонком». В ньому ви-

Відійшла в історію на шахті не тільки професія камеронника, а й 4-5 років тому основні на шахті спеціальності наваловідбійника, відкатника; на зміну їм прийшли нові професії — машиніст комбайна, машиніст електровоза, гірничий робітник очисного вибою. Зовсім змінилось поняття слова «проділка». І в основні дні нових професій в перших лавах йдуть комсомольці.

В минулому році бригада В. І. Богуна двічі встановила всесоюзний рекорд, довівши видобуток до 3290 тонн за зміну. Тоді однією з найкращих була молодіжна ланка Володимира Орловського. Зараз В. Орловський керує бригадою. А традиція залишилася: комсомольська ланка має найкращі показники в роботі, щодня дає на-гора надпланові тони вугілля. І кращими в роботі тут називають комсомольців електрослюсарів Володимира Лобова та Дмитра Куксу, машиністів шахтних машин Василя Кулявіна та Віктора Педори, гірничих робітників очисного вибою Леоніда Охрімченка та Володимира Соколенка.

Ю. ЛІВАШНИКОВ.

На фото: Комсомольсько-молодіжна бригада апаратників (зліва направо) М. Чернявський, В. Коваленко, О. Черніков, А. Духно, Г. Ерьомін.

Фото автора.

УНИХ ЖЕ бригадир художник. Тому і якість роботи мають найкращу.

Такі слова часто чуєш, коли заходить мова про бригаду малярів Віталія Лунгала.

Не збираюсь заперечувати. Бо доля правди тут є. Віталій, справді, добрий художник. Спочатку навіть працював на цій посаді. Потім перейшов у бригаду малярів. І зразу ж виявив її у передові.

Я часто спостерігаю за роботою цієї бригади. Приємно вражає, що бригадир має справжній естетичний смак до своєї роботи і неабиякі організаторські здібності. Він і чуливий до своїх товаришів і вимогливий водночас тією вимогливістю, про яку кажуть, що вона без прищипливості. Вже коли скаже якийсь із дівчат, що треба переробити ту чи іншу роботу, — нарікань не буде. Зайвий раз тільки переконається, що тут на «хві-хав» нічого не пройде.

А як же з нормою у цьому випадку? — можуть запитати.

Будьте певні. Все в порядку. 110—115 процентів як мінімум щомісяця дають.

І вже у нас у тресті склалась традиція. Якщо треба вийти з якогось «прориву», обов'язково звертаємось до бригади Лунгала.

Ось не так давно притиснули нас строки здачі дитячого садка другого мікрорайону на Черемушках.

— Зможете допомогти? — запитали у бригадира.

— Постараємось, — як завжди, була коротка відповідь.

І уявіть собі, що бригада з 25 чоловік за два дні зробила більше можливого. Об'єкт був зданий точно в строк.

Так само було і з школою № 9. Вона в нас позаплатована була. І лише завдяки цій бригаді

БРИГАДА ДВОХ ЗВАНЬ

учні 1 вересня стали новоселами.

Дівчата-маляри не рахуються ні з вихідними, ні з відпочинком. «Як треба, то треба» — такий девіз у них вивчився. На те ж вони й бригада комуністичної праці імені 50-річчя Ленінського комсомолу.

Хоч, правда, ці титули їм присвоювались не зразу. Перший — у 1969 році, другий — раніше, в 1968.

Претендентів на це звання було аж 17. Але присвоїли цій бригаді тому, що по всіх показниках була найкращою (найкращу стіннівку випускали, найбільше лю-

дей брало участь у спортивних секціях, найменше прогулів і, зайнято, найвищі виробничі показники).

Зараз маляри на чолі з Віталієм борються за звання бригади імені XXIV з'їзду КПРС. Суперники знову сімнадцять, і всі сильні. У мене, комсорга тресту, за кожну бригаду душа хвилюється. Але чомусь думається, що саме бригада Віталія зробить все, щоб здійснилася заповітна мрія.

Погляньте, які зобов'язання взяли маляри на честь з'їзду. Виробничі норми виконати (при відмінній якості) на 110—113 процентів; зекономити будівельних матеріалів на суму 150 карбованців; відпрацювати на суботниках по 20 годин.

Підсумки будуть підбиті у березні. Але, не забігаючи наперед, можна подивитись, з чим йдуть вони до знаменної події.

За останній квартал минулого року дівчата виконали план на 118 процентів, зекономивши матеріалів на значну суму. П'ятирічний план виконали за чотири з половиною роки, річний — до 7 листопада.

А нещодавно провели суботник по благоустрою бібліотеки імені Горького. Переробили там печі, інший невеличкий ремонт зробили.

М. СЛЮСАРЕНКО, секретар комсомольської організації тресту «Кіровоград-промбуд».

ЗАКОХАНІ У ПРОФЕСІЮ

Колектив Балахівського вугільного розрізу в змаганні за дострокове виконання завдань п'ятиріччя добився непоганих результатів. Ще 3 жовтня добування ділянки почала видавати паливо понад п'ятирічний план. А 25 грудня ми виконали річний. Більше 10 тисяч тонн вугілля видобуто понад план.

У загальну справу свій посильний вклад внесли й комсомольська організація, молоді виробничники. Вони на всіх ділянках — за нульовими управління екскаваторів, за верстатами в механічній майстерні та на інших роботах.

Добра слава на розрізі йде про помічника машиніста екскаватора ЕКГ-3У № 8 Валерія Остапенка, токарів механічної майстерні Миколу Крицького та Андрія Бодюка, електрослюсарів транспортно-відвального комплексу Любу Зарічанську, помічника машиніста електровоза Івана Стебу. Вони відмінні виробничники, активні учасники громадського життя

розрізу. Це їм нещодавно на комсомольських зборах в урочистій обстановці вручили перехідні мандати кращих виробничників.

Таких робітників, веселих, закоханих у свою професію комсомольців на розрізі багато. На них рівняються, у них вчать інші молоді гірники.

Готуючи гідну зустріч XXIV з'їзду КПРС та XXIV з'їзду КПУ України, комсомольці зобов'язалися змінити заплановані виконувати не нижче, як на 105—110 процентів, здавати продукцію вищої якості, працювати без порушень трудової і транспортної дисципліни, техніки безпеки.

В. ГУГЛЕНКО, секретар комсомольської організації Балахівського вугільного розрізу, Петрівський район.

КУЗНЕЮ колгоспної техніки називають в області Кіровоградський ремонтний завод «Укрсільгосптехніка». Тут удруже народжуються двигуни тракторів і комбайнів, малярні насоси. З комбайнів заводу сходять пароводоструменеві установки для миття машин. Устаткування для сільських майстерень «лікують» теж тут.

В числі творців цієї техніки — чималі заїги комсомольців та молоді заводу. І авторитету юної гвардії робітників тут можна позаядрити. Комсомольсько-молодіжній бригаді, очолюваній Петром Савицьким і Петром Шевцем, виконали п'ятирічний план за чотири роки. На рахунок комсомольців за 1970 рік 6 раціоналізацій із значним економічним ефектом.

Розповідь комсомольця Григорія Мілюти і піде про виходи його товаришів лише протягом останніх місяців.

ЕКОНОМІКА РЕМОНТУ

Наш цех всього рік як відкрив на заводі. І назва його в переліку цехів — мотороремонтний. За зміну з конвеєрів сходять 125 моторів «СМТ-14». І від нас вимагається одне — полагати «серце» комбайна чи трактора так, щоб вони не підвели ні на собі, ні на косовиці.

Сказати, що комусь тоді одному прийшла ця ідея, було б неправдою. Просто самі мотори «підказали», що робити, коли ми билися над проблемою запчастин. Справа в тому, що процент зносу деталей в кожному моторі, зрозуміло, різний. А собівартість ремонту — в прямій залежності саме від запчастин. Менше їх буде замінено у двигуні — значить ремонт дешевше обійдеться, і навпаки. «А чи не можна ще більше використати зношені деталі?» — заговорили ми. Чого гріха таїти: стерти, здавалось, зовсім спрацьовану деталь можна викинути в металолом. Просто і без клопоту. Але ж її можна використати і знову використати в моторі. Так і почали робити. Незабаром партією ремонту кожного мотора помітно впала.

Мотороремонтний цех ще називають молодіжним. Більшість робітників тут молоді, 36 з них — комсомольці. Як то кажуть, нам і творити авторитет комсомольської організації. Та престиж цеху дещо страждав. Як не прикро, а час від часу приходили рекламції з райоб'єднань «Сільгосптехніка» на неакційний ремонт. Соромно ставало, пастрій падав — страждала гордість робітників. Ніби добросовісно кожен ладає свою деталь (працювали по процесах), та ось в експлуатації мотор передувал, а то й зовсім виходив з ладу. Тоді хлопці заговорили про бригаду. Може, досить бути одноосібниками: «далі мого процесу мене нічого не цікавить». А незабаром на ділянці склалися і випробування двигунів

відбулися збори. Загальну думку висловив заступник начальника цеху М. С. Сучков. Він сказав, що якість ремонту зростає, якщо виконувати його не по процесах, а комплексно. Так була створена бригада. І завдання її чітко визначене — повна відповідальність за долю мотора від початку складання і аж до його випробування. Що це дало? До сьогоднішнього дня поки що рекламцій нас не турбують.

Дружать в нашому цеху і з раціоналізацією. Скажу лише про останню пропозицію майстра цеху комсомольця Валерія Сопруненка. Ного універсальний різець для зняття фаски при обробці шатунних пальців двигуна зарекомендував себе надійно. Затратив часу на цей процес зменшили майже вдвоє, замість 400 штук деталей за зміну обробляють понад 600.

Сьогодні ми не можемо поки визначити економію часу і метизів ще від одного нововведення. Воно з'явилося в останні дні грудня 1970 року. Але ми швидко звикли до нього, адже стало зручно працювати, швидше проходить складання моторів. Просто біля верстата встановили ящики для кожного сорту метизних матеріалів. А до того гайки, болти, шайби скидали при розборці мотора в одну купу. Спробуй потім відшукати в цьому хаосі потрібне.

Такі скромні успіхи на шляху економії ремонту в нашому цеху. Але ж нам лише рік. Тож і успіхам цим рости разом з нами.

Г. МІЛЮТА, слюсар по ремонту двигунів мотороремонтного цеху № 3 Кіровоградського ремзаводу «Укрсільгосптехніка».

ЖИТОМИР. Особливо людно в ці дні в будинку-музеї конструктора космічних кораблів С. П. Корольова. Відповідають про успіхи радянської космічної науки «Лунохода-1».

На фото: відвідувачі будинку-музею С. П. Корольова. Фото П. БОЙКА. (Фотохроніка РГАСУ).

У НАШІЙ газеті від 8 грудня минулого року було надруковано статтю старшого викладача психології Кіровоградського педагогічного інституту ім. О. С. Пушкіна В. Антоненко «Ким бути?» Стаття порушує актуальне питання профорієнтації учнів і тому не залишилась поза увагою громадськості. До редакції надходять листи з відгукami на виступ В. Антоненко. Один з них ми і друкуємо в сьогоднішньому номері.

ливостей. Однак, було б помилкою зводити роботу по профорієнтації учнів тільки до пропаганди професій. Бо, якщо людина має нахил до техніки, то скажімо, вихователь дитсадку з неї буде далеко не того рівня, що потрібно, і навпаки. Звідси виходить, що в орієнтації учнів на ту чи іншу професію велику роль відіграє індивідуальна робота.

У НАШІЙ школі нахили учнів визначаються ще з п'ятих класів. Практику-

ють школі, «Календар», де вміщено дні свят трудівників різних професій. Є тут і стенд «Навчання та праця», в якому висвітлено роботу учнівської виробничої бригади, її досягнення, завдання і зобов'язання. Ось лише два пункти: «Визначити вплив підживлення органічно-мінеральною сумішшю на врожайність кукурудзи», «Випробувати ефективність висіву на наших полях пшениць сортів «Кавказ», «Аврора», «Одеська-51». Як бачимо, у виробничій бригаді учні набувають навиків наукового підходу до ведення сільського господарства. До речі, весь комплекс польових робіт учні виконують на машині самостійно. Хлопці 9—10 класів досконало визначають трактор і одержують посвідчення про право працювати на ньому.

В школі організовуються «Вогники», вечори відпочинку, зустрічі з ветеранами виробництва, на яких ведеться серйозна розмова про трудове майбутнє. Звідси учні дістають знання про професії, які найпоширеніші і найпотрібніші в районі. І, як результат, чверть випускників школи йде на виробництво в колгосп чи підприємства селища.

Звичайно, є й недоробки. Викликані вони не відсутністю бажання працювати на повну силу, а недостатністю методичної допомоги. З цього приводу позитивно погоджуюсь з думкою В. Антоненко, висловленою в статті «Ким бути?», що настає час створити міжшкільний консультативний пункт по профорієнтації учнів.

Є. БОСА,
організатор позакласної роботи Устинівської середньої школи.

В ДОРОГУ, ДОМОСІДИ!

Хто не ходив по горах і долах з рюкзаком за плечима, не подорожував кораблем чи поїздом, хто звик проводити відпустку у домашніх клопотах, збирайтеся в дорогу. Гляньте, якого масштабу набирає туризм у нашій країні. Коли років шість-сім тому маюдрувало, подорожувало, вирушало в екскурсії менше десяти мільйонів чоловік, то зараз всіма видами туризму і екскурсій охоплюється понад 60 мільйонів трудящих.

У складі тих 60 мільйонів чимало жителів Кіровоградщини. Наприкінці грудня минулого року, наприклад, десять днів на комфортабельному пароплаві «Адмірал Нахімов» відпочивало 200 школярів. Від Одеси до Батумі вздовж чорноморських берегів — приємна і корисна прогулянка. Особливо цікавими були відвідини містатерою Севастополя, курортних міст Ялти, Сочі та інших.

Деякі групи наших юних земляків їздили до Москви, Києва,

школярі Кіровограда, Олександрії, Долинської тиждень провели у колесі Великого Жовтня — Ленінграді. Чи ж варто підкреслювати виховне і пізнавальне значення таких поїздок.

Багатою на враження була поїздка 400 учнів туристсько-екскурсійним поїздом Кіровоград — Калуга — Чернігів — Раків — Ярмче — Чернівці — Кіровоград.

Цього року обласна рада по туризму і екскурсіях відправити шість екскурсійно-туристських поїздів. Перший з них з 8 по 15 лютого пройде за маршрутом Брест — Вільнюс — Рига — Ленінград.

На який би час не випала ваша відпустка, ви матимете можливість провести її якомога веселіше і не без користі для себе. Ожже, друзі, — в дорогу!

В. ТВЕРДОСТУП,
голова обласної ради по туризму і екскурсіях.

ЧЕРЕЗ РОКИ

ЛЮДИНА відкриває світ. Поступово, крок за кроком, день за днем вона пізнає його суть, закони, вигоди. Цим пізнанням, окрім усього, закладається фундамент її майбутньої практичної діяльності, а тому мало навчити учня розуміти і правильно оцінювати явища і події, дати йому міцні знання з основ наук. Не менш важливо зрозуміти хлопчика чи дівчинку, побачити їх прагнення і нахили, допомогти знайти свою стежку в житті, по якій вона пройде через роки. Тільки при цій умові людина принесе якнайбільше користі суспільству і буде задоволена наслідками своєї праці.

Одним з положень, з яких виходять шкільні настанови у роботі по профорієнтації учнів, є, безумовно, потреба тієї чи іншої спеціальності для народного господарства. І це правильно, бо іноді працівників окремих категорій бракує тільки внаслідок поганої обізнаності або одностороннього висвітлення учням її специфіки і мож-

ються індивідуальні бачення, щира розмова на виховній годині класного керівника, письмові роботи та усні розповіді на тему «Моя улюблена професія», «Професія моїх батьків», «Кожна професія почесна» тощо. Виявивши покликання учня (нехай, навіть, в деякій мірі неповно), вчителі дають йому відповідні доведення, з якими він з задоволенням справляється, вводять у світ його захоплення через книжки та екскурсії.

Разом з тим, у школі проводяться заходи, які охоплюють всіх учнів школи. Ці заходи розробляються радою по профорієнтації, до якої входять голова місцевого колгоспу імені Куйбишева, вчителі, учні. Членом ради є бригадир учнівської виробничої бригади Люда Назаренко.

Приміщення школи не дозволяє нам створити кабінет профорієнтації, проте цільовий куточок є. В ньому розміщено стенди — «Ким бути?», «Вони нагороджені орденом Леніна», «Вони назвалися у на-

ПРИКОВАНА до ліжка, але завжди вольова і рішуча, вона простягає руки назустріч народжуваному в грозах і сонці дню, його болям і надіям. Важкі краплі грозіві щедро сиплються на долонях голубими цілющими дощами, а в серці викреслюються синіми блискавицями слова: Сто життів, сто закоханих юних життів Проживу, відпаляю! В серці викреслю іскру — той зваданий спів, що повік не вмирає. Цю голосну, урочисту клятву проголосує поете-

ДУМКИ, ВІДГУКИ, РЕЦЕНЗІЇ

ЗОРОМ СЕРЦЯ

са Ганна Світлична. Читач знайомий з нею по збірках «Стежки неходжені весняні», «Золоте перевесло», «Сонячні причали», «Дозрівання».

«Кольори!» — нова книжка поезій Ганни Світличної. Вірші збірки сповнені неагасючої любові до людей, до своєї батьківщини, до мозолястих рук матері-трудівниці, котрі пропахли сонцем, хлібом, молоком, сизою печалю, як, наприклад, у вірші «Плачуть люди

на орала, хто здобуває щастя в борні, в пошуках, у здоланні суперечностей і труднощів».

Автор «Зором серця» помічає в усьому колориті фарби, як «фарбується туману вранішня габа», як «полудень зеленоокий в шибку заглядає, і що «хтось розсипав синій сміх»...

Інолі рядки Світличної плачуть сумом розлуки, сизою печалю, як, наприклад, у вірші «Плачуть люди

з радості й від болю...» Та органічною рисою її характеру є жага життя, руху, дії, дерзання.

Ганна Світлична постійно прагне зробити своє слово живим, налітним, вщерть вогнем, щоб воно кликало людину і вело за собою в дивний світ кольорів, запахів, звуків, краси, передати всі найсвітліші почуття. Своїми віршами, чарівним голосом калинової сопілки закохує багатьох людей в поезію.

К. БРОВЧЕНКО.

1) «Промінь», 1970, Дніпропетровськ, ц. 20 к.

ЯЛТА. Київська кіностудія імені О. Довженка проводить тут зйомки трьохсерійного, телефільмного художнього фільму «Назад дороги немає» за сценарієм І. Болгарина та В. Смирнова. Фільм розповідає про партизанський рух на окупованій гітлерівцями території.

На фото: ввечері в партизанському таборі. Кадр з фільму.

Фото Ю. ІЛЛЕНКА,
(Фотопроєктор РАТАУ).

СУБОТНЯ РЕПЛІКА

СЕРВІС У ГУРТОЖИТКУ

У гуртожитку будівельного управління № 1 сервіс — повний, зручності — виняткові. Чого там тільки нема!

Ось послухайте, що там є. СВІТЛО. Щовечора через кожних 5—7 хвилин чергова, вихователь або хто-небудь із жителів пмакають світло. Ожже, через кожні 5—7 хвилин воно зникає, лампи денного світла у коридорі або ж не горять всі, або ж вибирають з-поміж себе одну, котра мимовільно світить людям.

Пожилці бурхливо виявляють захоплення хитрою електромережею в гуртожитку, особливо коли дивляться спортивні телепередачі. ГАЗ. Дивно, чому газові плити стали непридатними до експлуатації. Адже стоять вони п'ятого лише другого рік, на них ніхто ще й нечипи не засмажив, бо другий рік не підвели до гуртожитку газу. Очевидно, з плитами сталося те, що буває з людьми: роз'їла бездіяльність.

ДУШОВІ. Зареєстровано 3 (три) спроби митися в душових. Кожна із цих спроб в часі займала від двох до восьми хвилин. Тоді в кафе «Юність», котре розташоване на нижньому поверсі, оголошували арнал в з'язку із стихійним ліхтем, тобто потопом.

ТИТАНИ-КІП'ЯТИЛЬНИКИ. Мабуть, це рік титанічний. З першого дня заселення гуртожитку п'ятсот живих душ з надією дивляться на всі входи: чи не сунуть титани. Допускають, що, оскільки вони титани, то в двері не плазять. Обійняти ввійшли разом з новоселами, а титани не плазять. Досить і того, що за проектом вони є.

РАДІО. Я особисто місяців 6—7 у своїй кімнаті не чуо голосу з винаходу Попова. Вітніменось тим, що радіоточки встановлені в усіх кімнатах. Кілька з них подають ознаки життя ще й досі.

ТЕЛЕВІЗОР. На наше щастя, в гуртожитку поселення працівник ателє по ремонту телевізорів Володимир Погорелов. На свій кошт він підтримує життєвність нашого хронічно хворого телеприймача. Правда, десь за місяць до цього року ми викликали майстра з житлово-комунальної контори. Наступного дня після візиту майстра телевізор знову знепритомнів. Покинали Погорелова. Погорелов пояснив, що лампа, поставлена ним, замінена зіпсованою.

ПРЕДСТАВНИКИ. У вигляді комісії та олімпіади були представники житлово-комунальної контори будівельного управління, міськкому комсомолу...

Ожже, у нас є все, що тільки може бути в порядному гуртожитку.

А. ПОГРІБНИЙ,
голова побутової ради гуртожитку.
М. Світловодськ.

Трохи більше двох місяців править країною президент Сальвадор Альєнде і його уряд народної єдності, що складається з представників блоку лівих партій — соціалістів, комуністів, радикалів. І майже кожного дня телеграф приносить нові повідомлення про важливі кроки, що їх робить Чилійський уряд в галузі зовнішньої і внутрішньої політики. Всі вони мають прогресивний характер, спрямовані на зміцнення загального миру і на благо чилійської нації, на поліпшення життя народу.

Серед зовнішньополітичних заходів найважливішими є встановлення дипломатичних зв'язків з Кубою, яку Вашингтон марно намагається ізолювати від інших країн Західної півкулі; підтримка справедливої боротьби арабських народів проти ізраїльської агресії; ліквідація угод з США про розміщення на чилійській території баз Пентагону.

В галузі внутрішньої в Чилі за короткий строк націоналізовано ряд іноземних і місцевих приватних компаній, які діяли на шкоду інтересам країни. Під контроль держави перейшли великі сільськогосподарські ма-

етки, якими володіли поміщики. Телер ці землі передано селянським кооперативам і держгоспам. Зупинено зростання цін і розроблено проект підвищення заробітної плати трудящим, в першу чергу низькооплачуваних категорій. Почалося здійснення термінових програм боротьби з безробіттям, неписьменністю, швидкими темпами споруджуються державні житлові будинки для найбідніших сімей.

імперіалістичних монополій США, і проти місцевого капіталізму, який гальмує розвиток країни.

Перші кроки уряду Альєнде забезпечили йому зростаючу народну підтримку. Саме ця обставина примушує чилійську реакцію та її вагінгтонських покровителів діяти винятково обережно, уникаючи відкритої сутички з властями, тим більше, що армія Чилі підтримує уряд. І все ж праві сили не перестають чинити опір

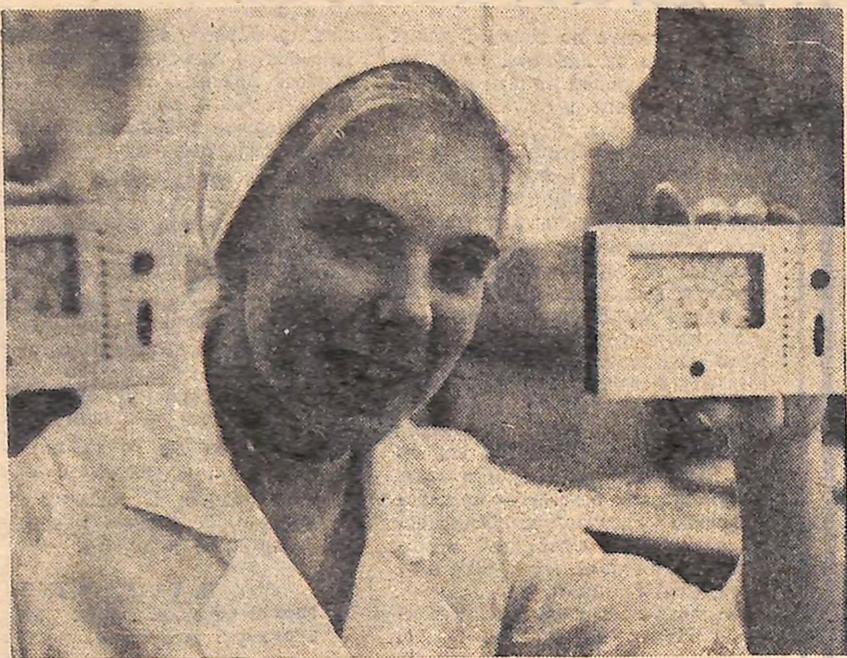
владам, намагаючись саботувати їх рішення, дезорганізувати економічне життя, а іноді й пускаючись на відкриті провокації. Так сталося, наприклад, в провінції Каутін, де поміщики організували антиурядову змову. Але власті дають рішучу відсіч всім вилазкам реакції, а президент Альєнде підкреслює недавно, що на реакційне насильство народ відповість насильством революційним.

Чилі вважано йде по шляху прогресу, ставлячи собі в перспективі завдання створення соціалістичного суспільства.

Хуан КОБО.
(ТАРС).

Кроки Альєнде

Наприкінці минулого року президент Альєнде підписав проект змін в конституції, які дадуть можливість націоналізувати всю міждорудну промисловість країни, що перебуває під контролем американських монополій «Анаконда» і «Коннекот». Це дасть змогу Чилі використовувати блага від головного природного багатства країни — міді, яка дає чилійцям понад 70 процентів усіх валютних надходжень. У січні уряд прийняв другий законопроект, об'єднаний блоком народної єдності в його передвиробній програмі, — про націоналізацію приватних банків. Вістря перетворень у Чилі, як бачимо, спрямоване і проти

На фото: спюсар-складальник Краснодарського заводу електроніки Людмила Евдокимова з новим приладом.

Фото А. ЖИГАЙЛОВА.
АПН.

ДЛЯ ДОПИТЛИВИХ

ВІТАМІНИ... ІЗ СОСНИ

З цінною рослиною коріандром, яка вміщує запаси лікарських речовин, змагається звичайна сосна. Продукт переробки її життєвостійких — вчені Інституту органічної хімії Академії наук України перетворили в пахучий пил — вихідна сполука для синтезу вітамінів А, Е і К.

Виробництво гранул і таблеток адров'я із дрібного нитрату, за підрахунками спеціалістів, обійдеться вдвічі дешевше, ніж із коріандру.

ШЛЯХИ ДО БАГАТСТВА

В шоденне меню людини повинні входити жири, вуглеводи, мінеральні речовини, вітаміни і, головне, білки. Вони — основа життя. Білковий фонд (рослинний і тваринний) визначає біологічне багатство країни. В пошуках його збільшення вчені йдуть різноманітними шляхами: інтенсифікація тваринництва, освоєння морського дна, обводнювання пустель, осушування заболочених земель, розширення посівних площ за рахунок пасовищ і лісів, синтезування продуктів харчування. Але, певно, найбільш результативним напрямком слід визнати селекцію рослин.

Невипадково резерви приховують у собі добре знайомі культурні рослини: пшениця, овес, рис, кукурудза, соя, арахіс, томати, плодово-ягідні дерева. Природа наділила їх багатством ознак, але «розкидала» носіїв спадковості цих ознак — гени по різних видах. І сталося так, що одним культурам бракує морозостійкості, іншим — стійкості до хвороб, третім — посухостійкості.

Завдання селекціонера — комбінувати потрібні ознаки, створювати високоврожайні, стійкі сорти. Якщо знати генетичні карти рослин, то можна, цілими розкидаючи хитромудрий пасьянс, підібрати вмілі для селекціонерів ознаки, з'являючі їх міцними зв'язками. Це довгий і копіткий шлях. Але саме він веде до достатку.

КОЛИ ЗА СПРАВУ БЕРУТЬСЯ ГЕНЕТИКИ

Мексика довгі роки купувала на зовнішньому ринку половину пшениці, потрібної для її споживання. Після реалізації генетичної програми в 1956 році вона зуміла повністю забезпечити себе пшеницею вітчизняного виробництва. А в 1964 році експортувала 500 тисяч тонн зерна. Хоча посівні площі залишилися приблизно ті ж, клімат такий же, мільйони ідоїв навіть виростила, а хліб з'явився в надлишку.

Пшениці земної кулі бракує морозостійкості, імунітету до хвороб і шкідників, невнягачості. Дякуючи генетиці вдалося полегшити

з одним із цих дефектів: бузи відкриті гени карликовості. Перша карликова пшениця — «Норін» — з коротким і стійким стеблом була виявлена в 1946 році в колекції японських пшениць. Зараз в Японії цей сорт займає величезні площі і дає врожай по 60—90 центнерів з гектара. «Норін» використано в

ниці, знаходиться в субтропіках і подібних ознак спадковості там не могло виникнути. Значить, їх потрібно шукати в інших родичів пшениць і здобувати з ними стійкі гібриди.

Морозостійких зернових потребують колосальні простори Східного і Центрального Сибіру. А поки що

НЕЗАЙМАНІ ЗАСІКИ ПЛАНЕТИ

скрещуванні для отримання озимої пшениці «Гайнес» і потім, дякуючи своїм корисним генам, почав переможний хід по національних ділянках селекціонерів.

Генетики Індії з того ж матеріалу зуміли одержати два подальших сорти «Дерма рохо-44» і «Солора-64». Перший з них був низькорослим, але виявився стійким до поширеної хвороби рослин — іржі. Другий, як виявилось, мав вже два гени карликовості і вирізнявся високими хлібоболікарськими якостями. Врожайність його 60 центнерів з гектара. Як бачите, гени карликовості вдало з'являлися при скрещуванні з іншими позитивними спадковими ознаками.

В СРСР академік Павло Лук'яненко також розгорнув селекцію своїх сортів на карликовості. І одержав хороші результати. Ним виведені пшениці «Аврора» і «Кавказ», які дають по 70 центнерів з гектара. Але це не межа. Лук'яненко вважає, що врожай пшениці може досягти 100 центнерів з гектара.

ЯК ВРЯТУВАТИСЬ ВІД МОРОЗУ?

Якщо таємничо невідлагоджувати вдалося розшифрувати, то з кодом морозостійкості справи йдуть гірше. Вчені не вдалося знайти в світових колекціях пшениць гени і групи зчеплення, які протистоять низьким температурам. Воно й зрозуміло. Адже батьківщина пшениці знаходиться в субтропіках і тропіках.

кращими претендентами на озимий посів тут можна назвати пшенично-житні гібриди Віктора Писарева.

Правила, висловлюються сумнівні відносно їх реальної морозостійкості. При цьому посилюється на те, що пшенично-житні гібриди вимірюють на Кубані (куди ж, мовляв, їм сибірський клімат!). Але не природно. На Кубані нерідко серед зими трапляються відлиги. Вони відіграють провокаційну роль по відношенню до вузлів кущіння, які знаходяться в стані зимового спокою. Тепло зриває цей спокій. Рослина тільки-но почала рости і, звичайно, гине.

А в Сибіру зимових відлиг не буває. Там 60—70 процентів рослин надійно перезимовують, дають хороші врожаї. Борошно з гібридів одержується не екстра-класу. Проте, якщо додати до неї третину борошна сильної пшениці, одержується підмінний хліб.

ХЛІБ ІЗ БАВОВНИКА?

Цінним джерелом білка є насіння бавовника. (Вони утримують його 80 і більше процентів). Перевагу мають такі важливі складові його частини, як лізін, треонін, лейцин. За якістю білок насіння бавовника близький до м'ясного протейну.

Сучасне світове виробництво насіння вже забезпечує 4,5 мільйона тонн білка. Але поки що він використовується в основному для кор-

мішків, яке створює звук. Всі звуки фокусуються лінзою. Звуковий «промінь» використовується твариною як інструмент ехолокації в пошуках риби. Зворотний сигнал, певно, сприймається нервами в нижній щелепі, що передають інформацію до мозку. Маленьку дробинку дельфіни виявляють на відстані 10—15 метрів. Можливо, з часом вдасться створити ехолокатор дельфінового типу?

(АПН).

му жуйних тварин. Насіння бавовника утримують ендокринні залози, які виробляють отруйну речовину госсіпол. Тому при вирощуванні бавовникового білка в їжу потрібне попереднє вилучення госсіпола.

Генетики знайшли два гени, що при обумовлюють відсутність залоз. Це відкриття вже використано і виведені сорти бавовника без ендокринних залоз.

Всі ці приклади показують, наскільки важливо знати генетичну структуру матеріалу, над яким працює селекціонер. Нині складені докладні генетичні карти для кукурудзи. У неї відкрито понад 400 генів, що відповідають за ті чи інші ознаки і десять видів зчеплення їх. Селекціонери настільки зуміли підняти врожайність культури, що стало можливим скоротувати посівні площі під кукурудзу.

НА ДОПОМОГУ ПРИХОДИТЬ РАДІАЦІЯ

Біосфера — оточуюча Землю оболонка — як підома, простягається на 40 кілометрів у висоту. А над нею на багато тисяч кілометрів розташована йоносфера, утримуюча величезну кількість часточок нейтронів і протонів. Вони здатні, попадаючи в клітину, викликати мутації, тобто випадкову зміну в структурі.

Рослини, що попали під опромінення, можуть мати дуже корисні властивості, яких не знали батьки. Наприклад, одна з мутацій цибулі позбавляє її гіркоти і робить цибулю солодкою. Ця властивість, викликана мутаційним геном, здатна передаватися з покоління в покоління.

Мутанти для селекціонера — неохоченна знахідка. Вчені не тільки використовують створені природою зразки, але й самі створюють їх штучним радіаційним опроміненням чи хімічним впливом. Над цим працюють лабораторії в США, Швеції, Японії, ІДР і в Радянському Союзі. У Всесоюзному інституті рослинництва особливу увагу приділяють створенню опочених культур.

Селекція на основі генетики не сказала останнього слова. Перспективні біологічні дослідження відомих культурних рослин далеко не вичерпані. Природа залишила людям незаймані засіки, але ключ до них ще потрібно знайти.

Ярина КИРПИЧНИКОВА.
кореспондент АПН.

НОВИНИ ТЕХНІКИ

ЗІРКИЙ НАПІВПРОВІДНИК

Температуру предметів за їх тепловим випромінюванням може визначати на великій відстані радіометр, створений в Інституті ядерних досліджень Академії наук УРСР. Один з таких приладів було встановлено на літаку. Піднятий на висоту до кілометра, він зумів «розгледіти» ділянки земної поверхні, різниці температур яких становили лише 1,5—2 градуси.

Радіометр відіграє важливу роль при складанні теплових карт місцевості, дослідженнях вулканів, а також для з'ясування умов утворення хмар, дощів і туманів.

Такі прилади вже контролюють температуру сушіння коксівного вугілля на Донецькому коксохімічному заводі, спостерігають за окремими ділянками магістралі Москва-Владивосток за буксами вагонів поїздів, що проходять мимо. Частки секунди досить дистанційному вимірювачеві температури, щоб помітити перегрівання і вчасно просигналізувати.

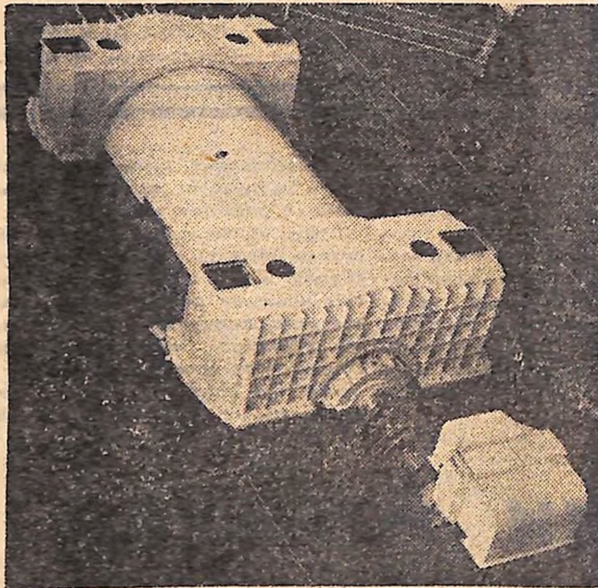
ПОМІЧНИК ІНЖЕНЕРА

Орловський завод керуючих обчислювальних машин розпочав серійний випуск машини — «Искра-111». Місце на столі для неї потрібно не більше, ніж для звичайної рахівниці. Машина виконує чотири арифметичні дії, обчислює проценти, виконує інші лінійні операції. «Искра-111» можна застосувати в першій-лінійній бухгалтерії, вона буде корисною і для інженерно-технічних працівників.

«МЕХАНІЗОВАНІ САДІВНИКИ»

Біробіджанський завод «Дальсельмаш» освоїв випуск садових фрез. Вони призначені для механізованої пристосованої обробки ґрунту-розпушення, видалення бур'янів і трави. Фреза навішується на трактор. Агрегат обробляє за зміну близько двох з половиною гектарів насаджень.

(ТАРС).

На Харківському заводі «Електроважмаш» імені В. І. Леніна виготовлено турбогенератор потужністю 1 мільйон кіловат. Зараз конструктори заводу розробляють агрегат потужністю до 2 мільйонів кіловат.

На фото: новий турбогенератор на випробувальному стенді заводу «Електроважмаш».

Фото В. РУСІНСЬКОГО. (АПН).

Наша адреса і телефони

м. Кіровоград, вул. Пуначарського, 36
Телефони: відповідального секретаря — 2-45-35,
відділу військово-патріотичного виховання і спор-
ту — 2-45-35, решти відділів — 2-45-36.

«МОЛОДОЙ КОМУНАР», орган Кіровоградського
обласного ЛКСМУ, г. Кіровоград.

Друкарня ім. Г. М. Димитрова обласного управління
по пресі, м. Кіровоград, вул. Галіки, 2.